

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI W BIAŁYMSTOKU
WYDZIAŁ POLITYKI SPOŁECZNEJ**

**Sprawozdanie z realizacji
Krajowego Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
w okresie
od 01 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku**

Sporządziła:
Idalia Czyńska

/-/ Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej

Białystok, kwiecień 2008 r.

Wstęp

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został ustanowiony 25 września 2006 r. Uchwałą Rady Ministrów Nr 162/2006 zgodnie z przepisem art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493) i będzie realizowany w latach 2006 – 2016.

Zgodnie z zapisami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Wojewoda dokonuje ilościowej i jakościowej analizy realizacji Programu i sporządza co roku w oparciu o dane przekazane przez podległe jednostki sprawozdawczość dotyczącą instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie, form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie. Badanie odbywa się w oparciu o druk sprawozdania, który jest załącznikiem nr 4 do Krajowego Programu.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie realizowane jest zarówno na szczeblu centralnym, jak też przez samorządy powiatowe, gminne oraz organizacje pozarządowe.

Niniejsze opracowanie – przygotowane w oparciu o sprawozdania z gmin i powiatów stanowi opis działań wynikających z zapisów Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowanych na terenie województwa podlaskiego w okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2007r.

Odbiorcami Krajowego Programu są:

- ofiary przemocy w rodzinie, w tym: dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne;
- sprawcy przemocy w rodzinie;
- świadkowie przemocy w rodzinie.

Monitorowaniem realizacji Krajowego Programu na terenie województwa podlaskiego oraz czuwaniem nad prawidłowym wykonywaniem zadań zajmują się pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Systematyczna ewaluacja Krajowego Programu stanowi podstawę do jego doskonalenia, a co za tym idzie wprowadzenia ewentualnych korekt, nowych rozwiązań wynikających z dynamiki zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz doświadczeń podmiotów realizujących Program.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zakłada osiągnięcie następujących celów:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy;
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

I. Rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa podlaskiego

Za wyjściowe dane na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie uznano dane opracowane przez Komendę Wojewódzką Policji w Białymstoku.

Z ww. danych wynika, iż liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie wyniosła w 2007 r. ok. 3 700.

Analiza struktury pokrzywdzonych i sprawców domowych wskazuje, iż:

- najliczniejszą grupę pokrzywdzonych stanowią kobiety (ok. 50%) i dzieci do 13 r.ż. (ok. 30%),
- najliczniejszą grupę sprawców przemocy stanowią mężczyźni (96%),
- 75% sprawców było pod wpływem alkoholu.

Tabela nr 1: Liczba interwencji domowych

ROK	LICZBA INTERWENCJI DOMOWYCH	W TYM DOTYCZĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE	% udział
2005	31.938	3.434	10,75
2006	32.416	3.790	11,69
2007	30.243	3.701	12,24

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku

Tabela nr 2: Ofiary przemocy domowej

ROK	OGÓLNA LICZBA POKRZYWDZONYCH W WYNIKU PRZEMOCY DOMOWEJ	W TYM MĘŻCZYŹNI	% udział	W TYM KOBIETY	% udział	W TYM MAŁOLETNI DO LAT 13	% udział	W TYM MAŁOLETNI W WIEKU 13 - 18 LAT	% udział
2005	6.742	397	5,89	3.287	48,75	2.194	32,54	864	12,82
2006	7.270	396	5,45	3.610	49,66	2.311	31,79	953	13,11
2007	6.352	410	6,45	3.358	52,87	1.752	27,58	832	13,10

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku

Tabela nr 3: Sprawcy przemocy domowej

ROK	LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ ogółem	W TYM MĘŻCZYŹNI	% udział	W TYM KOBIETY	% udział	W TYM NIELETNI	% udział	Sprawcy pod wpływem alkoholu
2005	3.453	3.341	96,76	106	3,07	6	0,17	2.713 – 78,5%
2006	3.800	3.663	96,39	126	3,32	11	0,29	2.812 – 74%
2007	3.703	3.557	96,06	142	3,83	4	0,11	2.752 – 74,3%

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku

II. Infrastruktura instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie

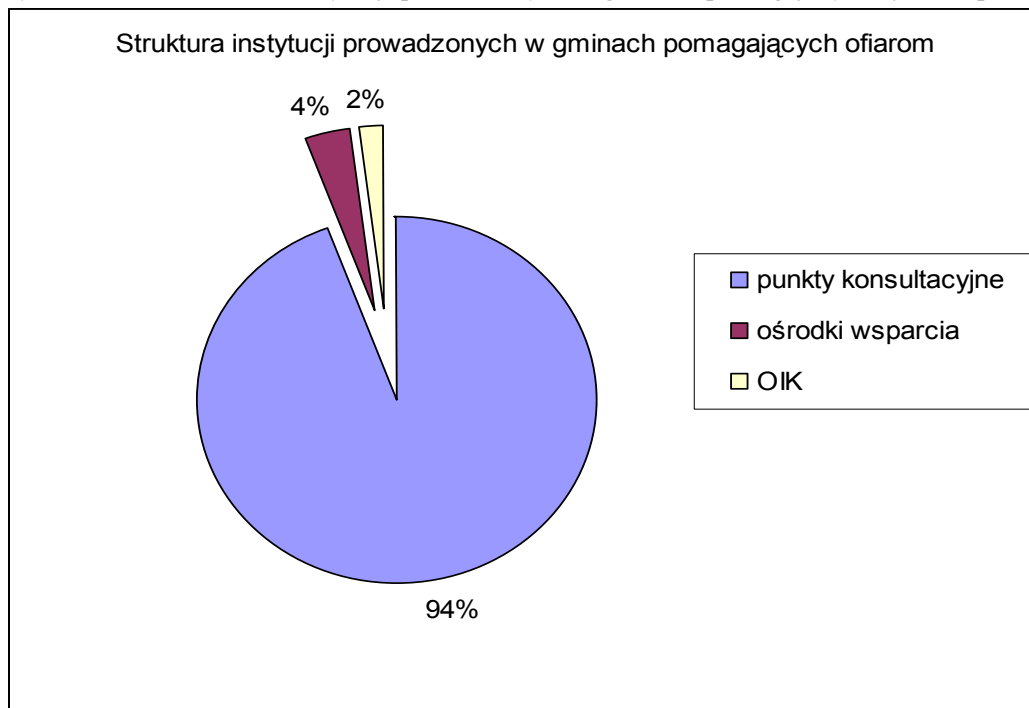
Badanie infrastruktury instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie odbywa się w oparciu o druk sprawozdania, który jest załącznikiem nr 4 do Krajowego Programu. Poniżej opisane instytucje funkcjonujące w obszarze pomocy społecznej nie są jedynymi placówkami działającymi na terenie województwa podlaskiego, które zajmują się udzielaniem pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. W kolejnych latach Ministerstwo planuje rozszerzenie sprawozdawczości o inne instytucje.

W województwie podlaskim w ramach instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie funkcjonują 54 placówki prowadzone przez gminy oraz 14 instytucji prowadzonych przez powiaty.

GMINY

Wśród instytucji prowadzonych przez gminy zdecydowaną większość stanowią punkty konsultacyjne (94%), a następnie są to ośrodki wsparcia (4%) oraz ośrodki interwencji kryzysowej (2%) – Wykres Nr 1.

Wykres Nr 1 – Struktura instytucji prowadzonych w gminach pomagających ofiarom przemocy w rodzinie

Z pomocy wszystkich instytucji prowadzonych przez gminy skorzystało prawie 4 000 osób – najwięcej z pomocy punktów konsultacyjnych – 82% (prawie 3 000). Z pomocy ośrodków

interwencji kryzysowej skorzystało nieco ponad 500 osób (3%), natomiast z ośrodków wsparcia 118 (15% wszystkich osób) – Wykres Nr 2.

Wykres Nr 2 – Struktura osób korzystających z poszczególnych instytucji prowadzonych przez gminy

Wszystkie instytucje prowadzone przez gminę (również te nieobjęte formularzem sprawozdania) udzieliły pomocy w prawie 4 000 spraw.

Pomoc uzyskało:

- ❖ 2 387 osób w ramach interwencji kryzysowej (co stanowi blisko 62% ogółu osób, którym udzielono pomocy)
- ❖ 18 osób w ramach pomocy całodobowej (3%)
- ❖ 1 450 osób skorzystało z innych form pomocy (38%)

Wśród osób, którym udzielono pomocy, 19% stanowiła pomoc skierowana do dzieci.

Ponadto gminy wypełniły 246 Niebieskich Kart, z czego 49 (20%) zostało przekazanych instytucjom działającym na rzecz osób pokrzywdzonych.

Wszystkie ośrodki prowadzone przez gminę dokonały 3 083 działań interwencyjnych, w tym:

- ❖ co 26 działania (blisko 4% wszystkich) polegało na izolowaniu sprawców od ofiar, z czego tylko nieco ponad 3% dotyczyło eksmisji sprawców z lokali
- ❖ 1 na 342 działania (0,3%) stanowiło interwencję polegającą na wykonywaniu przez sprawców prac społecznie użytecznych.

Punkty Konsultacyjne

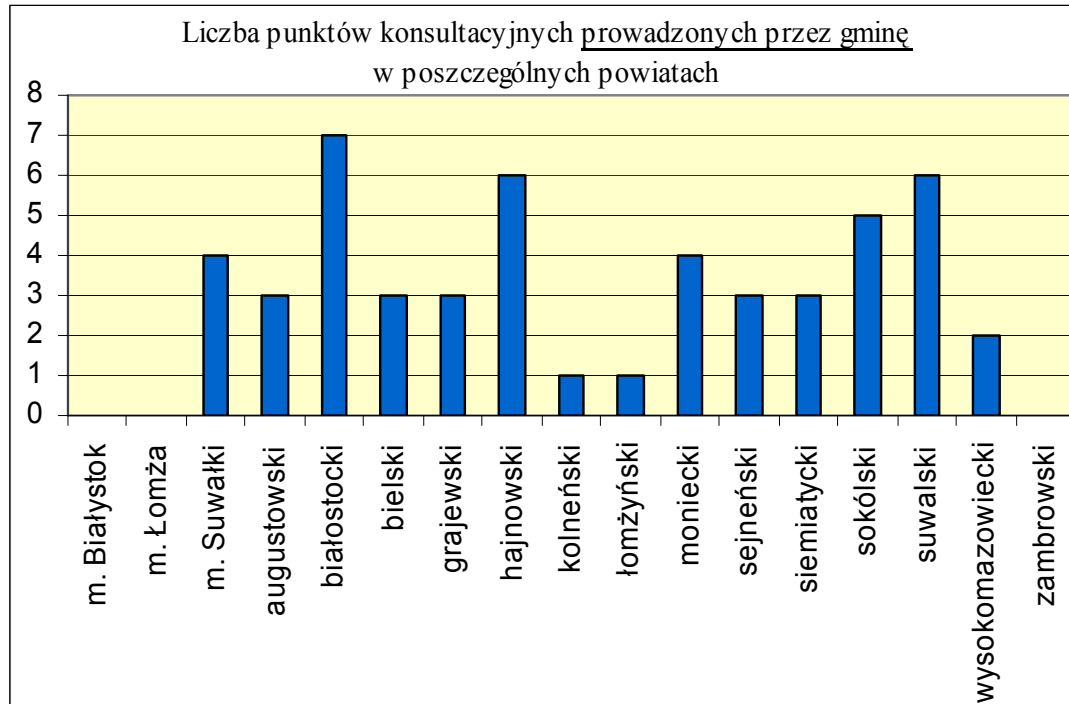
Największa liczba punktów konsultacyjnych prowadzonych przez gminy działa w powiatach:

- ❖ białostockim – 7 (blisko 14% wszystkich punktów)
- ❖ hajnowskim, suwalskim – 6 (blisko 12% wszystkich)
- ❖ sokólskim – 5 (blisko 10% wszystkich)

Najmniejsza liczba zaś działa w następujących powiatach:

- ❖ wysokomazowieckim – 2 (4%)
- ❖ kolneńskim – 1 (niecałe 2%)
- ❖ łomżyńskim – 1 (niecałe 2%)

Wykres Nr 3 – Liczba punktów konsultacyjnych prowadzonych przez gminę w poszczególnych powiatach

Na terenie m. Białystok, m. Łomża oraz w powiecie zambrowskim nie funkcjonują punkty prowadzone przez gminę. Działające w m. Białystok punkty konsultacyjno-informacyjne dla ofiar przemocy w rodzinie prowadzone są przez organizacje pozarządowe.

Najwięcej osób, które skorzystały z pomocy punktów konsultacyjnych prowadzonych przez gminy, było w następujących powiatach:

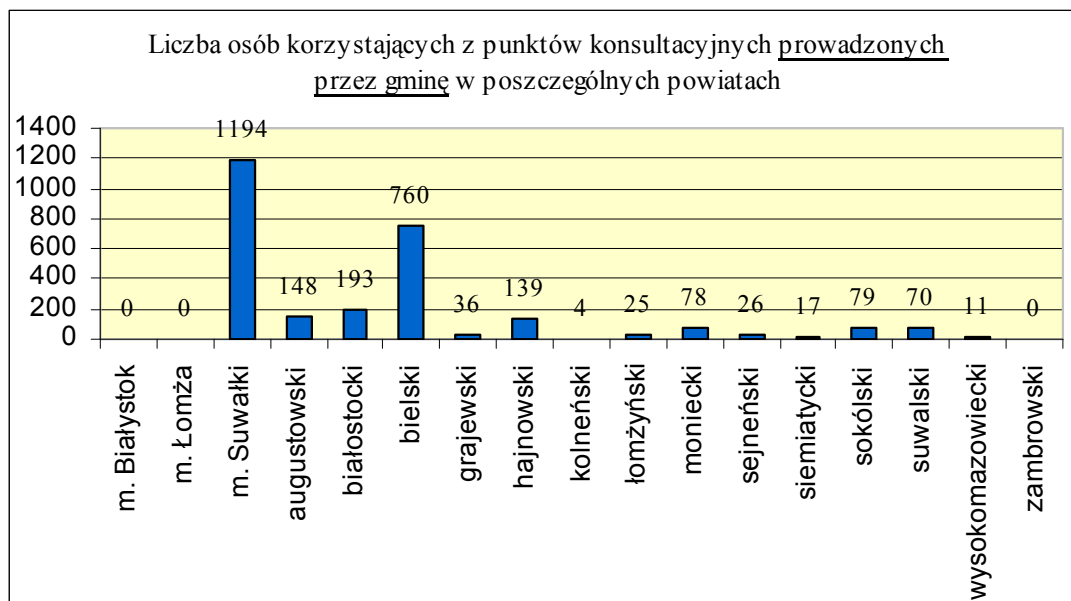
- ❖ m. Suwałki – 1 194 (50% wszystkich)
- ❖ bielskim – 760 (blisko 32%)
- ❖ białostockim – 193 (8%)

Najmniej osób skorzystało zaś z punktów konsultacyjnych w następujących powiatach:

- ❖ siemiatyckim – 17
- ❖ wysokomazowieckim – 11
- ❖ kolneńskim – 4

/Należy przy tym podkreślić, iż w powiecie kolneńskim funkcjonuje specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, który zasięgiem działania obejmuje całe województwo)

*Wykres Nr 4 – liczba osób korzystających z punktów konsultacyjnych prowadzonych przez gminę – podział na powiaty
patrz: Mapa Nr 1*

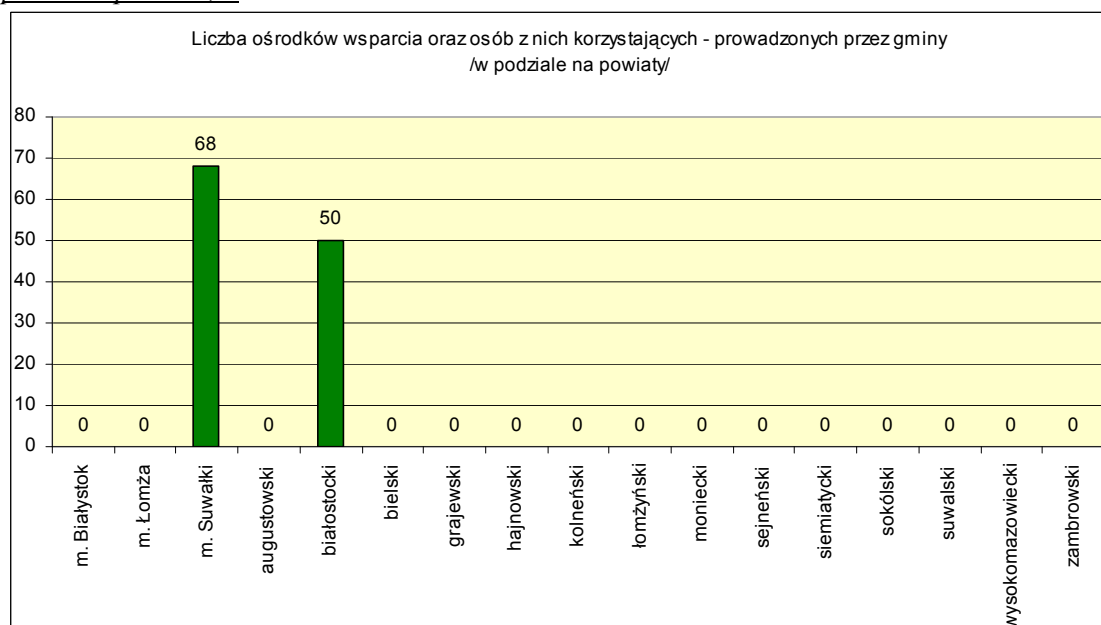

Ośrodki wsparcia

Ze sprawozdania wynika, iż ośrodki wsparcia prowadzone są w dwóch gminach:

- ❖ m. Suwałki (68 osób skorzystało z pomocy)
- ❖ Czarna Białostocka (50 osób skorzystało z pomocy)

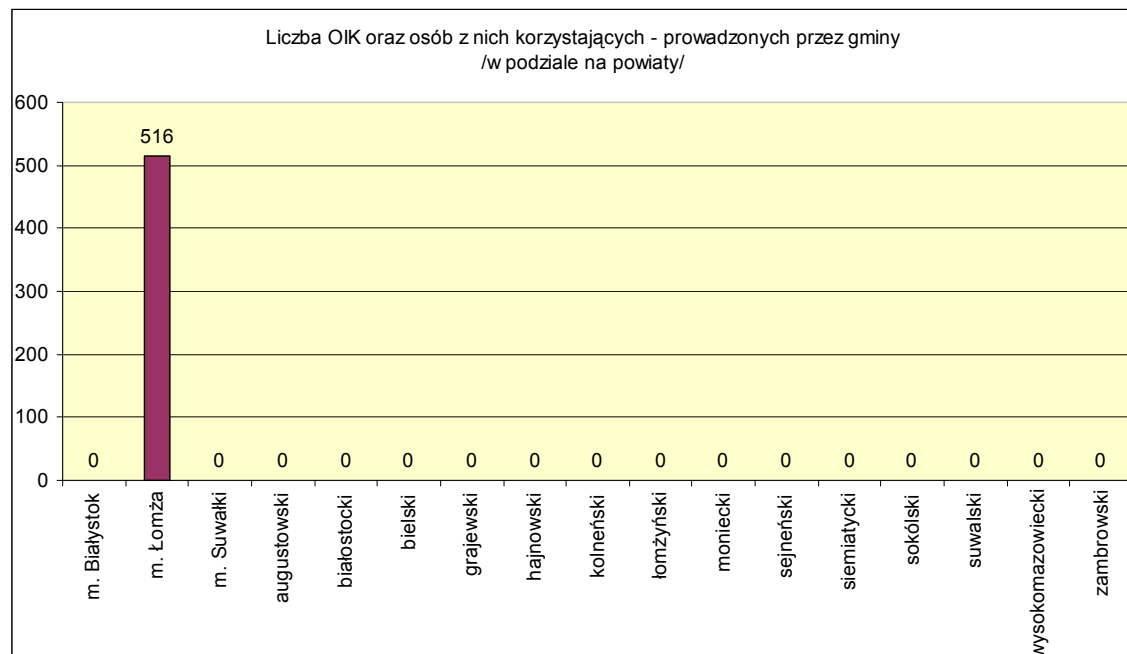
*Wykres Nr 5 – liczba ośrodków wsparcia oraz osób z nich korzystających – prowadzonych przez gminy, w poszczególnych powiatach
patrz: Mapki Nr 2, 3*

Ośrodki interwencji kryzysowej

W województwie funkcjonuje 1 ośrodek interwencji kryzysowej prowadzony przez gminę, w mieście Łomża; dysponuje 9 miejscami całodobowego pobytu. Z pomocy OIK skorzystało łącznie 516 osób, w tym 18 osób uzyskało pomoc w formie całodobowego schronienia.

Wykres Nr 6 – liczba ośrodków interwencji kryzysowej oraz osób z nich korzystających – prowadzonych przez gminy, w poszczególnych powiatach

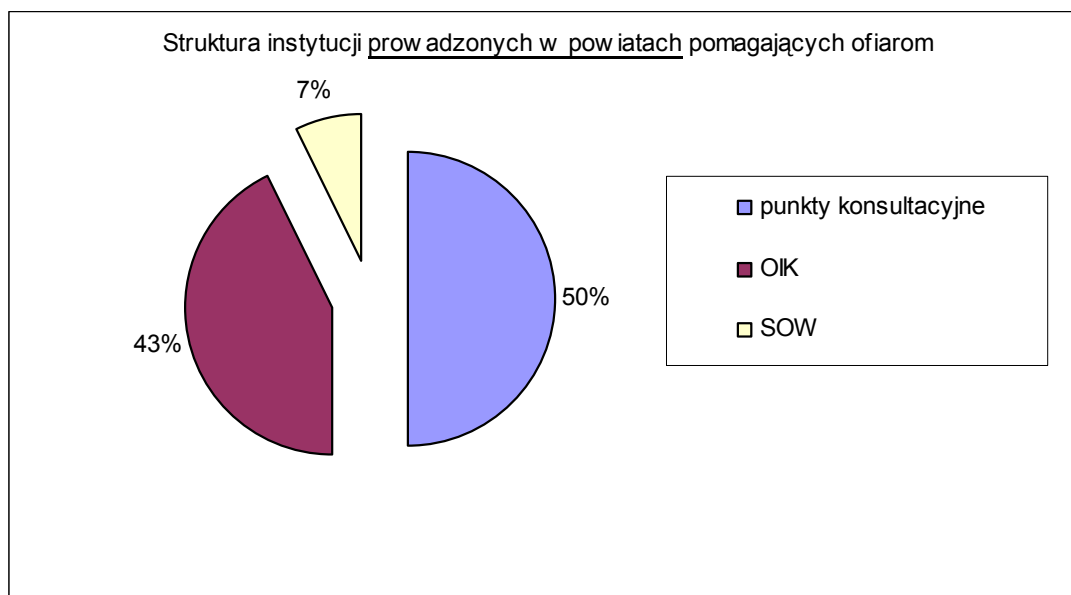

POWIATY

Wśród instytucji ujętych w formularzu sprawozdania, prowadzonych przez powiaty, należy wymienić 7 punktów konsultacyjnych (50%), 6 ośrodków interwencji kryzysowej (43%) oraz 1 specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (7%) – Wykres Nr 7.

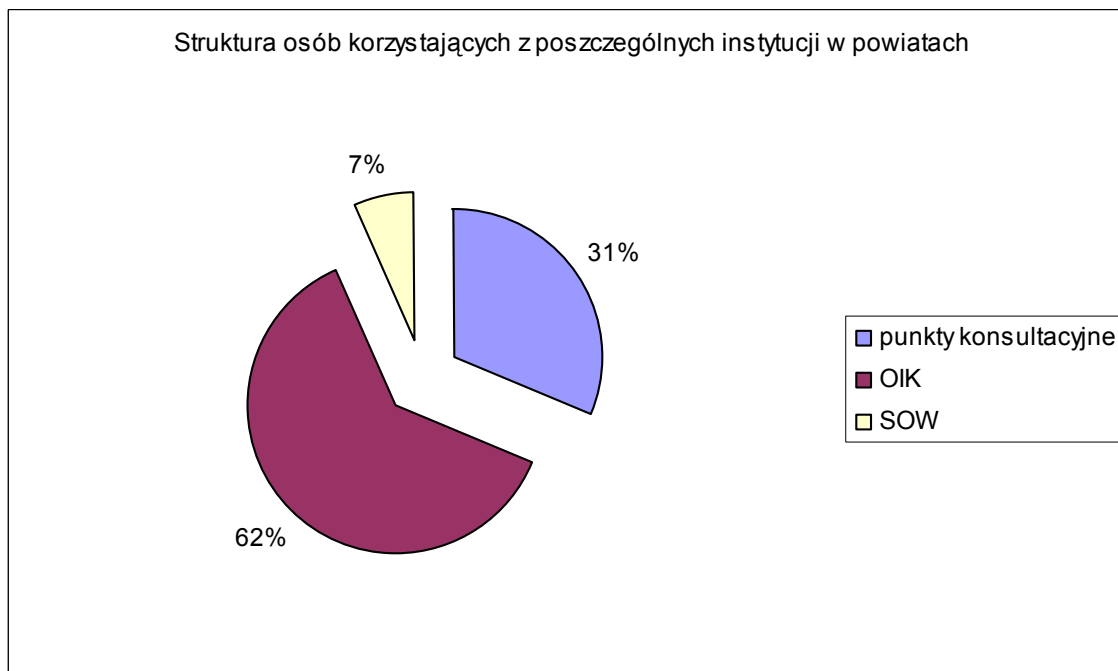
Żaden z powiatów nie prowadzi ośrodka wsparcia ani domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

Wykres Nr 7 – struktura instytucji prowadzonych w powiatach pomagających ofiarom przemocy w rodzinie

Z pomocy wszystkich instytucji, ujętych w formularzu sprawozdania, prowadzonych przez powiaty, skorzystało prawie 450 osób, w tym: z pomocy punktów konsultacyjnych – 31% (139 osób), z pomocy ośrodków interwencji kryzysowej skorzystało 61% ogółu korzystających (276 osób, w tym 185 z pomocy całodobowej), natomiast w specjalistycznym ośrodku wsparcia pomoc uzyskało 29 osób (6% wszystkich osób) – Wykres Nr 8.

Wykres Nr 8 – struktura osób korzystających z poszczególnych instytucji prowadzonych przez powiaty

Wszystkie instytucje prowadzone przez powiat (również te nieobjęte formularzem sprawozdania) udzieliły pomocy w prawie 1 500 spraw.

Pomoc uzyskały:

- ❖ 1 082 osoby w ramach interwencji kryzysowej (co stanowi blisko 72% ogółu osób, którym udzielono pomocy)
- ❖ 223 osoby w ramach pomocy całodobowej (15%)
- ❖ 189 osób skorzystało z innych form pomocy (13%)

Wśród osób, którym udzielono pomocy, 22% stanowiła pomoc skierowana do dzieci.

Ponadto powiaty wypełniły 373 Niebieskie Karty, z czego 4% zostało przekazanych instytucjom działającym na rzecz osób pokrzywdzonych. Tak niski odsetek wynika z faktu, iż – zgodnie z informacjami zgłoszonymi przez niektóre powiaty – część NK wypełnionych w powiecie jest przekazywanych do innych instytucji za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej.

Wszystkie ośrodki prowadzone przez powiat dokonały 162 działań interwencyjnych, z czego:

- ❖ co 23 działania (nieco ponad 4% wszystkich) polegało na izolowaniu sprawców od ofiar, z czego 3 działania dotyczyły eksmisji sprawców z lokali
- ❖ 1 na 54 działania (blisko 2%) stanowiło interwencję polegającą na wykonywaniu przez sprawców prac społecznie użytecznych
- ❖ 260 osób zostało poddanych oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy rodzinie.

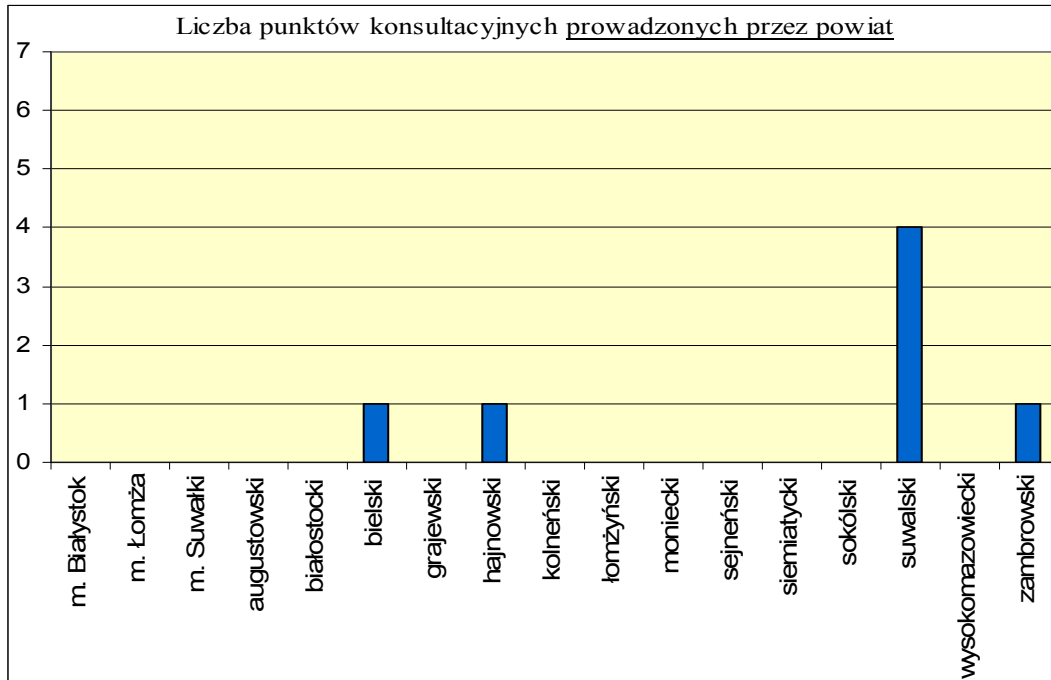
Punkty Konsultacyjne

W województwie funkcjonuje 7 punktów konsultacyjnych, których podmiotem prowadzącym jest powiat. Pomimo, iż formularz sprawozdania nie obejmuje tych jednostek, opierając się na doświadczeniach podmiotów realizujących Program należy je wskazać oraz omówić ich funkcjonowanie w 2007 r.

Punkty konsultacyjne funkcjonują w powiatach:

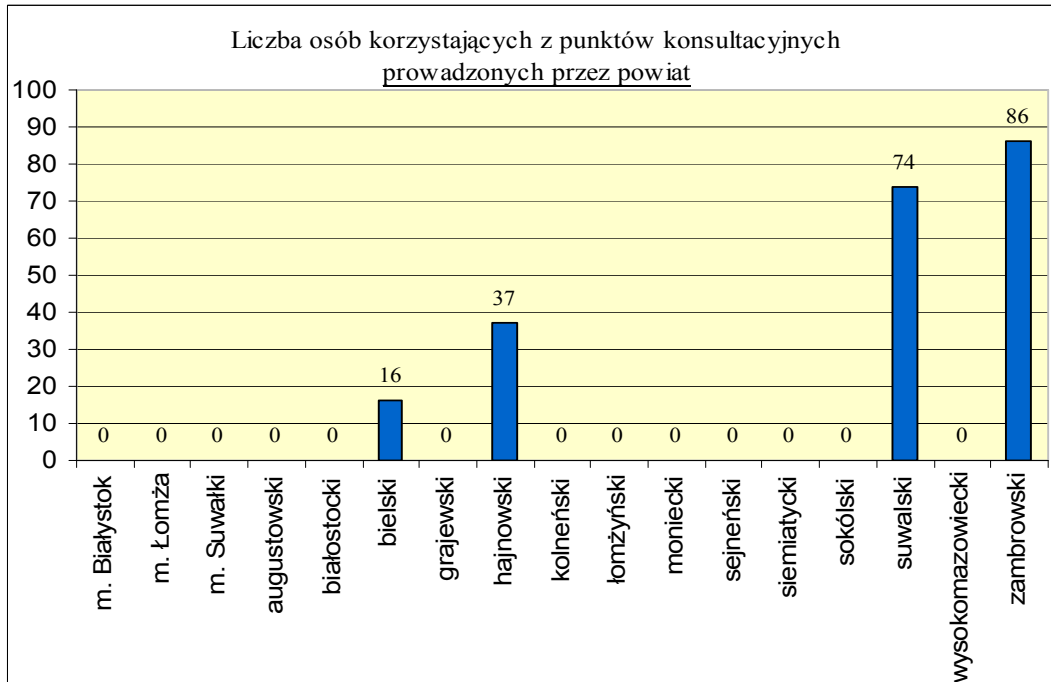
- ❖ suwalskim – 4
- ❖ bielskim – 1
- ❖ hajnowskim – 1
- ❖ zambrowskim – 1

Wykres Nr 9 – liczba punktów konsultacyjnych prowadzonych przez powiat

Najwięcej osób skorzystało z pomocy punktu konsultacyjnego prowadzonego przez powiat zambrowski – 86 osób; 74 osoby skorzystało z usług punktów na terenie powiatu suwalskiego; w hajnowskim punkcie pomoc uzyskało 37 osób, natomiast w powiecie bielskim do punktu zgłosiło się 16 osób.

Wykres Nr 10 – liczba osób korzystających z punktów konsultacyjnych prowadzonych przez powiat

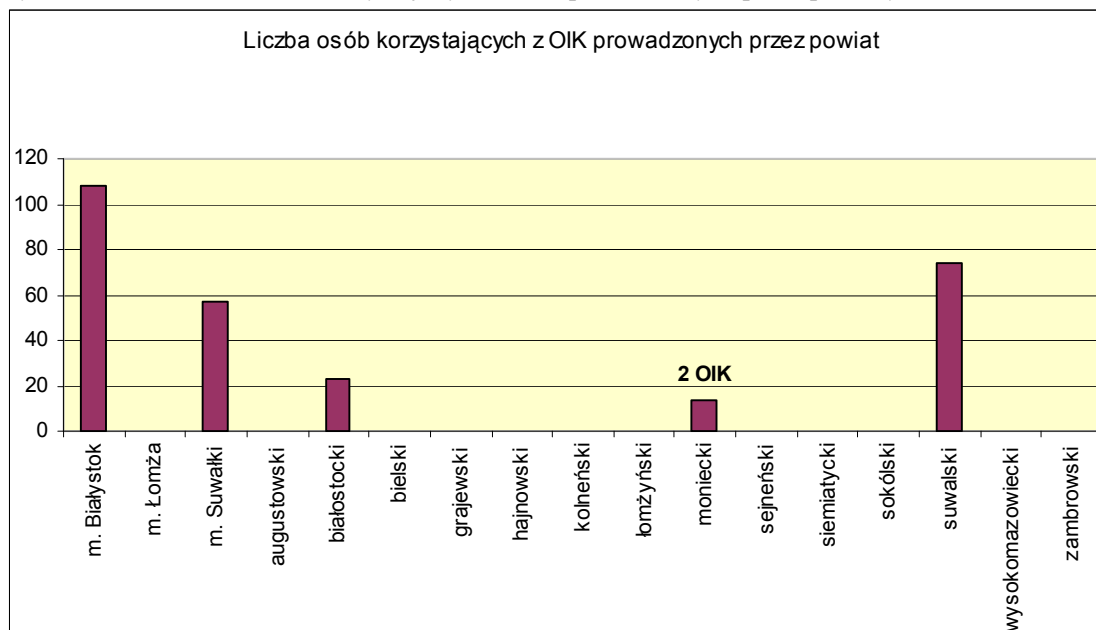

Ośrodki interwencji kryzysowej

W województwie funkcjonuje 6 ośrodków interwencji kryzysowej prowadzonych przez powiat; dysponują łącznie 53 miejscami całodobowego pobytu. Z pomocy OIK skorzystało łącznie 276 osób, w tym 185 osób uzyskało pomoc w formie całodobowego schronienia.

patrz: Mapa 4

Wykres Nr 11 – liczba osób korzystających z OIK prowadzonych przez powiaty

Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

W województwie działa 1 specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, jest jednostką organizacyjną funkcjonującą w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie, prowadzoną jako zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat. Ośrodek jest jednostką całodobowego pobytu o zasięgu wojewódzkim, przeznaczony jest dla ofiar przemocy w rodzinie, dysponuje 10 miejscami.

Z jego usług skorzystało w 2007 r. 29 osób.

Ośrodek zorganizowano w IV kwartale 2006 r. ze środków dotacji budżetowej. Oficjalne rozpoczęcie działalności Ośrodka nastąpiło z dniem 01.03.2007 r. Celem Ośrodka jest zapewnienie bezpiecznego noclegu i całodobowego schronienia osobom i rodzinom będącym ofiarami przemocy domowej lub pozostającym w innej sytuacji kryzysowej. Miejsca pobytu w Ośrodku wyposażone są w niezbędny sprzęt, spełniają standardy określone w rozporządzeniu; ponadto Ośrodek zapewnia pełne wyżywienie, podstawowe środki czystości i higieny osobistej.

Ośrodek świadczy specjalistyczne usługi psychologiczne, prawne, pedagogiczne, psychiatryczne, socjalne, medyczne, umożliwia udział w terapii zajęciowej (grupy wsparcia dla dorosłych i dla dzieci, spotkania indywidualne), a także realizuje programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Programy mają na celu wyposażenie uczestników w podstawową wiedzę na temat agresji, zachowań o charakterze przemocy, zjawiska przemocy w aspekcie psychologiczno-prawnym, metod i technik stosowanych w pracy ze

sprawcą, poprawę funkcjonowania społecznego i emocjonalnego sprawców, wzmocnienie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związku i w rodzinie. Programy skierowane były do osób skazanych za czyny, związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kary pozbawienia wolności. Programem były również objęte osoby stosujące przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii uzależnienia od alkoholu.

Dla specjalistycznych ośrodków wsparcia opracowano standardy, które muszą one spełniać, a które zawarte są w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych (Dz. U. Nr 127, poz. 890). Specjalistyczny Ośrodek w Kolnie spełnia wymagane standardy.

III. Realizacja strategii pomocowych kierowanych do ofiar przemocy w rodzinie

Realizacja strategii pomocowych kierowanych do ofiar przemocy w rodzinie odbywa się poprzez stworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

1. Rozwój sieci instytucji wspierających ofiary przemocy w rodzinie

W prezentowanym okresie sprawozdawczym trudno jest dokonać oceny dynamiki rozwoju sieci instytucji wspierających ofiary przemocy w rodzinie.

Należy podkreślić ogromną rolę **organizacji pozarządowych** w działaniach zmierzających do zapobiegania przemocy w rodzinie i niwelowania jej negatywnych skutków. Podlaski Urząd Wojewódzki stale intensyfikuje współpracę w tym zakresie. Na terenie województwa funkcjonuje łącznie ok. 200 placówek wspierających ofiary i sprawców przemocy (ośrodki wsparcia, świetlice szkolne i socjoterapeutyczne, punkty konsultacyjno-informacyjne, kluby AA itp.), prowadzonych zarówno przez samorząd jak i organizacje pozarządowe.

Wykaz organizacji i instytucji funkcjonujących na terenie województwa podlaskiego wspierających ofiary i sprawców przemocy w rodzinie dostępny jest na stronie internetowej Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, www.bialystok.uw.gov.pl

2. Stworzenie warunków umożliwiających ofiarom przemocy otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych

Ze sprawozdania z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wynika, że jedną z form udzielonej pomocy zarówno przez gminę jak i powiat była pomoc w otrzymaniu mieszkania socjalnego.

Ogółem z tej formy pomocy udzielonej ofiarom przemocy w rodzinie skorzystało 9 rodzin, w tym:

- gminy udzieliły pomocy 3 osobom w 3 rodzinach
- powiaty udzieliły pomocy 12 osobom w 6

patrz: Mapki Nr 5, 6

Stworzenie w ramach realizacji Programu warunków umożliwiających ofiarom przemocy otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych przyczyni się do zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom i ułatwi podejmowanie działań terapeutycznych.

3. Izolowanie sprawców od ofiar na podstawie odrębnych przepisów

Przemoc jest zjawiskiem patologicznym, które bywa obecne we wszystkich środowiskach, zarówno w rodzinach żyjących w ubóstwie, niewydolnych finansowo, jak i tych dobrze sytuowanych. Przybiera różne formy i często towarzyszą mu także inne patologiczne zachowania (m.in. nadużywanie alkoholu). Najbardziej widocznymi i oczywistymi skutkami przemocy są obrażenia cielesne. Należy jednak pamiętać, że znacznie gorsze od urazów fizycznych są urazy psychiczne powstające na skutek doświadczanej przemocy.

Zgodnie z polskim prawem, znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny stanowi przestępstwo (art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny).

Z danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku dotyczących 2007 r. wynika, iż liczba postępowań wszczętych z art. 207 kk ogółem wyniosła 849; liczba przestępstw stwierdzonych wyniosła 620. Odnotowano 255 przestępstw stwierdzonych, w których prowadzona była procedura NK.

Przestępstwo znęcania się w 2007 r. częściej popełniane jest w mieście (ok. 60% przypadków).

Tabela nr 5: Przestępstwo znęcania się – postępowania wszczęte i zakończone oraz przestępstwa stwierdzone, czyny nieletnich, pokrzywdzeni.

POSTĘPOWANIA Z ART. 207 KK	WSZCZĘTE	STWIERDZONE	ZAKOŃCZONE	Czyny nieletnich	w tym do 13 r.ż	Pokrzywdzeni	w tym małoletni	% udział
2007	849	620	927	14	1	901	249	27,63

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku

Tabela nr 11: Liczba postępowań przygotowawczych, w których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty” wszczętych/stwierdzonych/zakończonych z art. 207 k.k.

POSTĘPOWANIA Z ART. 207 KK	WSZCZĘTE	STWIERDZONE	ZAKOŃCZONE
2007	438	255	373

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku

Ze sprawozdania z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wynika, że co 26 działanie interwencyjne podejmowane przez gminę polegało na izolowaniu sprawców od ofiar, z czego tylko nieco ponad 3% dotyczyło eksmisji sprawców z lokali. Natomiast powiaty dokonały działań polegających na izolowaniu sprawców od ofiar w 4% wszystkich działań interwencyjnych (tj. w 7 przypadkach, z czego 3 działania dotyczyły eksmisji sprawców z lokali). Ze sprawozdania wynika ponadto, że w okresie sprawozdawczym jednostki pomocy społecznej założyły prawie 620 Niebieskich Kart, w tym:

- gminy wypełniły 246 Niebieskich Kart
- powiaty wypełniły 373 Niebieskie Karty.

Nieco ponad 10% Niebieskich Kart zostało przekazanych do innych instytucji, co oznacza, że w co dziesiątej sprawie uruchomiona została procedura Niebieskich Kart.

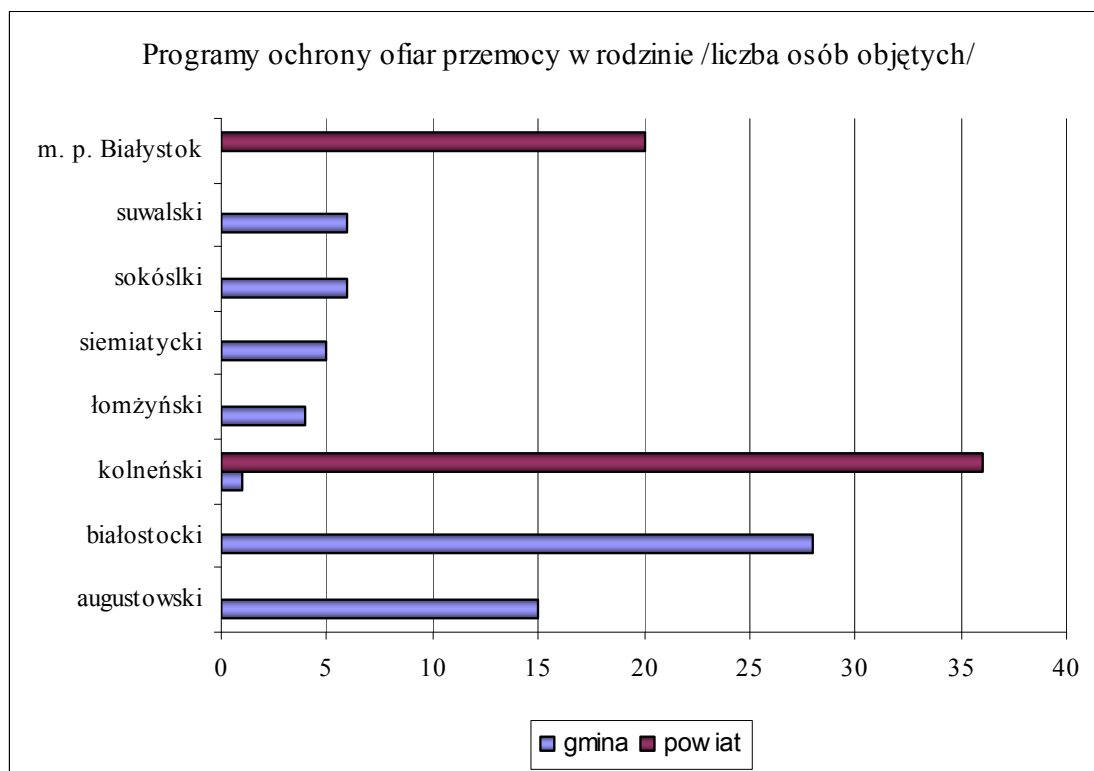
4. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy z udziałem Policji, prokuratury, kuratorów sądowych

Realizacja Krajowego Programu zakłada podejmowanie działań wspierających, realizowanych w ramach strategii terapeutycznych – wspieranie ofiar przemocy w rodzinie w przewyżczeniu sytuacji kryzysowej oraz przerwanie cyklu przemocy, a także zapobieganie kolejnym aktom przemocy w rodzinie.

Ze sprawozdania z Krajowego Programu wynika, że programami ochrony ofiar przemocy zostało objętych 121 osób, z czego:

- w gminach 65 osób (w 7 gminach),
- w powiatach 56 osób (w 2 powiatach).

Wykres Nr 12 – liczba osób objętych programami ochrony ofiar przemocy, realizowanych przez gminy i powiaty

5. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie

Zgodnie ze sprawozdaniem z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie samorządy gminne i powiatowe opracowały i realizują programy terapeutyczne dla ofiar przemocy w rodzinie.

W okresie sprawozdawczym z tej formy pomocy skorzystało łącznie 1 503 osoby, w tym:

- 1 382 w samorządach gminnych,
- 121 w samorządach powiatowych.

Z informacji nadsyłanych przez gminy i powiaty wynika, iż wśród tych programów terapeutycznych ujęto inne działania, nie mające charakteru *stricte* terapeutycznego, jednak w znacznym stopniu przyczyniające się do udzielania wsparcia osobom i rodzinom poszkodowanym w wyniku przemocy.

Są to min.:

- ❖ działania o charakterze pomocowym wspierające rodziców i opiekunów w bieżącej pieczy nad dziećmi;
- ❖ objęcie oddziaływaniem wychowawczym oraz specjalistyczną pomocą dzieci z rodzin dysfunkcyjnych (współpraca ze świetlicami prowadzącymi programy korekcyjne, kompensacyjne, udzielającymi pomocy w nauce, prowadzącymi specjalistyczne poradnictwo z zakresu psychologii, zajęcia z udziałem pedagogów);
- ❖ szeroko rozumiane poradnictwo i praca socjalna.

IV. Realizacja działań korekcyjno – edukacyjnych skierowanych do sprawców przemocy w rodzinie

Działania korekcyjno – edukacyjne realizowane są w ramach strategii ukierunkowanych na zmianę postaw i zachowań sprawców i mają na celu zakończenie przemocy w rodzinie. Realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych jest zadaniem zleconym samorządom powiatowym.

Wytyczne do tworzenia modelowych programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie zawarte są w załączniku nr 2 do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zawartość merytoryczna programów korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oprócz oddziaływań edukacyjnych obejmuje również praktyczne ćwiczenia korygujące zachowania i postawy związane z przemocą oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.

Programy korekcyjno – edukacyjne powinny być nieodłącznym czynnikiem resocjalizacji sprawców przemocy w rodzinie, gdyż samo zaostrenie kar w stosunku do tych osób nie przyczyni się do zmian ich zachowań wobec członków rodziny. Celem przeciwdziałania przemocy jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w tym przemocy wobec dzieci poprzez edukację sprawców umożliwiając im nabycie prawidłowych umiejętności wychowawczych, postaw małżeńskich oraz zachowań społecznych.

Programy korekcyjno – edukacyjne są skierowane do osób:

- a/ skazanych za czyny ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności albo wobec których sąd zawiesił wykonanie kary zobowiązując do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym;
- b/ stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii uzależnienia od alkoholu lub narkotyków – w tym przypadku oddziaływania korekcyjno – edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii;
- c/ które w innych okolicznościach zgłoszą się do uczestnictwa w programie.

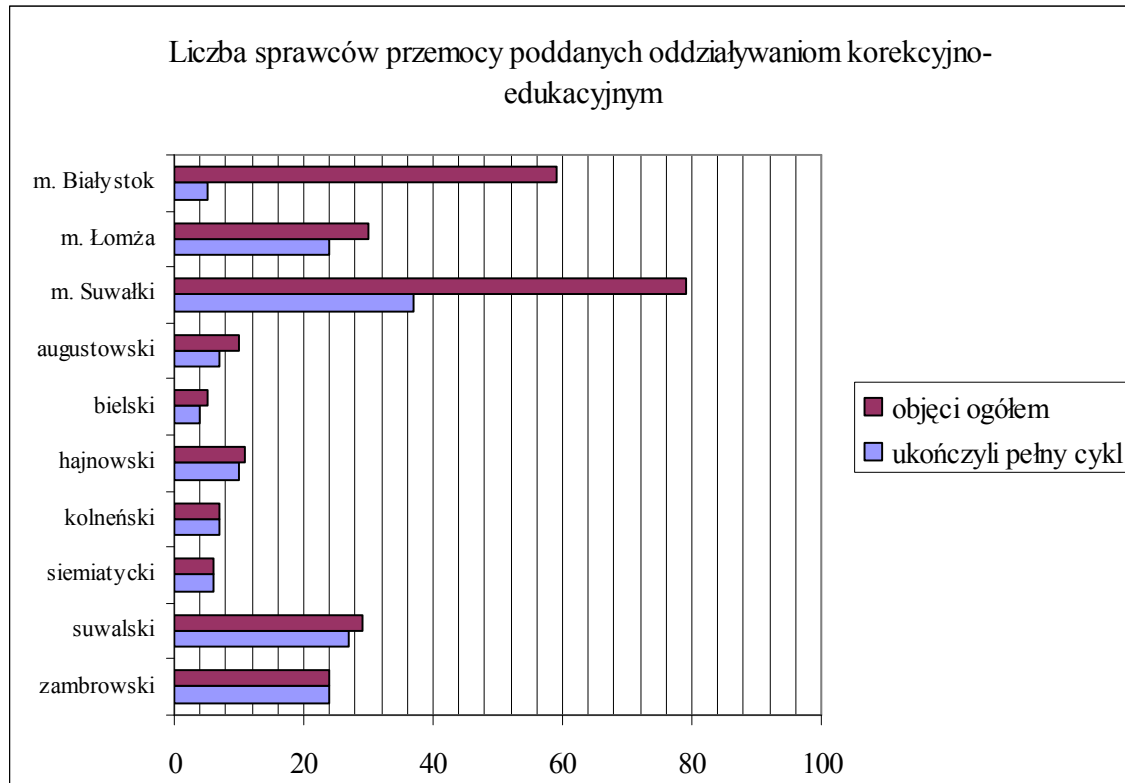
Z danych uzyskanych na podstawie sprawozdania z Krajowego Programu wynika, że w 2007r. programami korekcyjno - edukacyjnymi zostało objętych 260 sprawców, w tym:

- 224 mężczyzn,
- 36 kobiet.

Pełny cykl oddziaływań ukończyło 155 sprawców przemocy.

patrz: Mapa Nr 7

Wykres Nr 13 – Liczba sprawców przemocy uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych

Ponadto, oprócz programów korekcyjno – edukacyjnych kierowanych do sprawców przemocy podejmowano również działania w postaci wykonywania przez sprawców prac społecznie użytecznych. Ze sprawozdania z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wynika, że w 2007 r. prace społecznie użyteczne na terenie województwa wykonywało 12 sprawców przemocy w rodzinie.

V. Finansowanie

W 2007 r. na realizację zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przekazano środki finansowe z dotacji celowej z budżetu państwa w wysokości:

1	Dofinansowanie bieżącej działalności Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie	300.000 zł
2	Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie	203.140 zł
3	Dofinansowanie bieżącej działalności OIK – zadań wynikających z Krajowego Programu Zwalczenia i Zapobiegania Handlu Ludźmi	175.433 zł
4	Realizacja zadań własnych samorządu województwa - Dofinansowanie organizowania szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie ***	15.000 zł
	RAZEM	693.573 zł

*** Szkolenie pn. „Praca metodą Lokalnych Zespołów Interdyscyplinarnych” zrealizował Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku wspólnie z Komendą Wojewódzką Policji w Białymstoku, w terminie 25.10 – 05.12.2007 r., w 6 miastach województwa (Białymstoku, Zabłudowie, Łomży, Kolnie, Suwałkach i Augustowie).

Głównym celem szkolenia było przedstawienie założeń pracy metodą LZI oraz zainicjowanie funkcjonowania Lokalnej Koalicji – sieci współpracowników działających na rzecz tworzenia interdyscyplinarnych systemów pomocy na szczeblu lokalnym.

W szkoleniu uczestniczyła kadra kierownicza lokalnych placówek i instytucji pomocowych, oświatowych, służby zdrowia, Policji, sądownictwa, przedstawiciele duchowieństwa oraz organizacji wspierających dziecko, rodzinę i szkołę, przedstawiciele urzędów miast, gmin oraz powiatów koordynujących przedmiotową tematykę.

Szkolenie realizowane było w trybie warsztatowo-wykładowym. W programie szkolenia ujęto propozycje Grupy Roboczej Zespołu Monitorującego realizację Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Łączny koszt realizacji szkolenia wyniósł 16.464,03 zł, w tym pokryte z dotacji 14.940,21 zł.

Podsumowanie

Samorządy gminne i powiatowe od wielu lat realizują zadania zmierzające do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie. Działania te często napotykają wiele przeszkód, min. brak wyspecjalizowanej kadry (zwłaszcza na terenach małych gmin), niewystarczające środki finansowe, udzielanie pomocy przez pracowników instytucji w ramach swoich kompetencji, co często przynosi niewystarczające efekty.

Dlatego dobrą praktyką wydaje się być systematyczne powstawanie na terenie gmin i powiatów koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także zespołów interdyscyplinarnych pracujących wieloaspektowo z ofiarą i sprawcą przemocy.

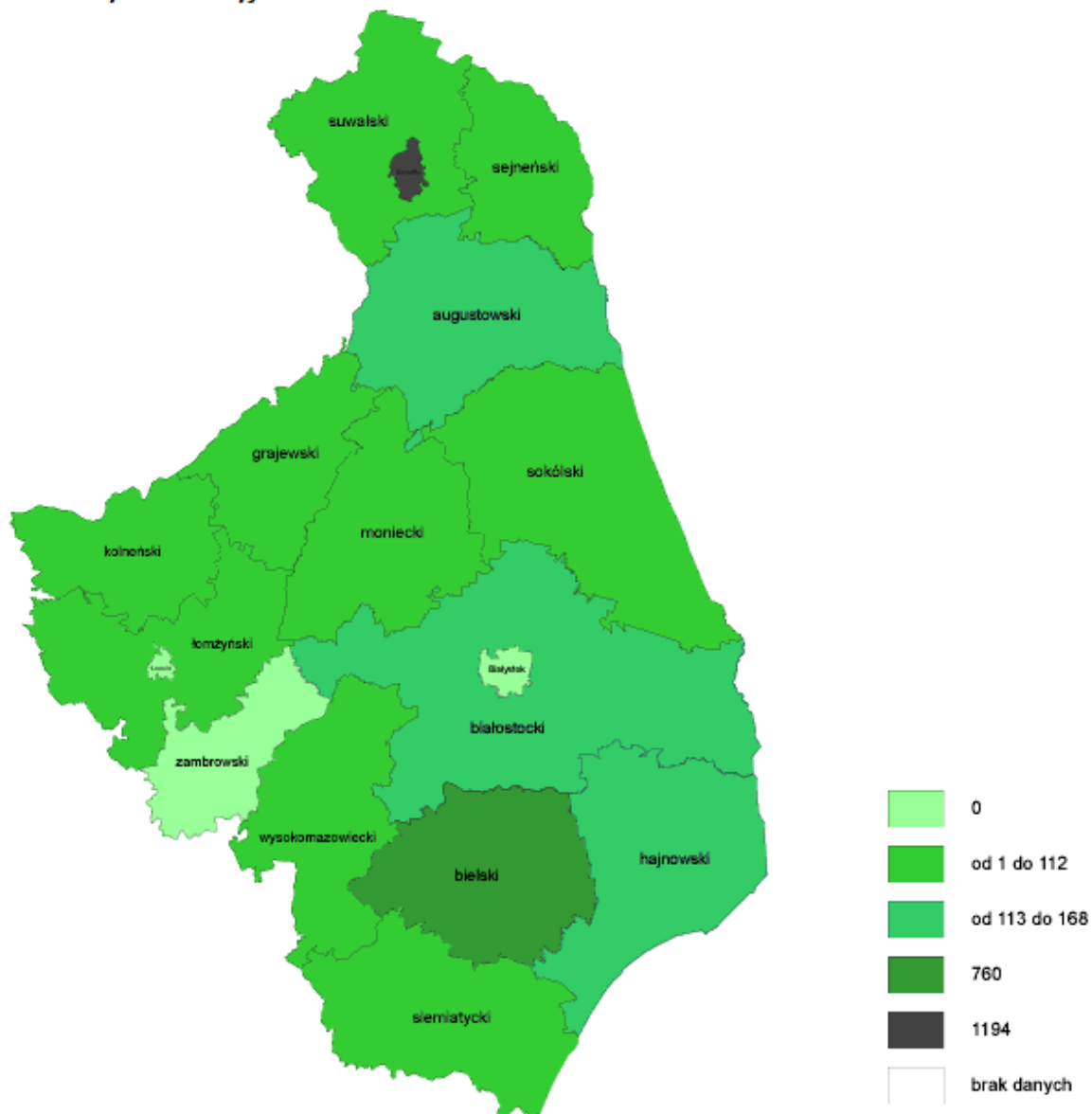
Z posiadanej wiedzy wynika, iż pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej posiadają niekompletną i niewystarczającą wiedzę na temat prowadzonych na terenie gminy/ powiatu placówek, instytucji czy organizacji pozarządowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Należałoby zatem zwrócić szczególną uwagę na rzetelne zebranie przez samorząd ww. informacji w celu skutecznego udostępniania ich osobom zainteresowanym.

W okresie sprawozdawczym nie odnotowano spektakularnych osiągnięć w zakresie przeciwdziałania omawianemu zjawisku.

Fakt ten nie umniejsza bynajmniej zaangażowania przedstawicieli zarówno władz samorządowych, jak i organizacji pozarządowych w proces ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.

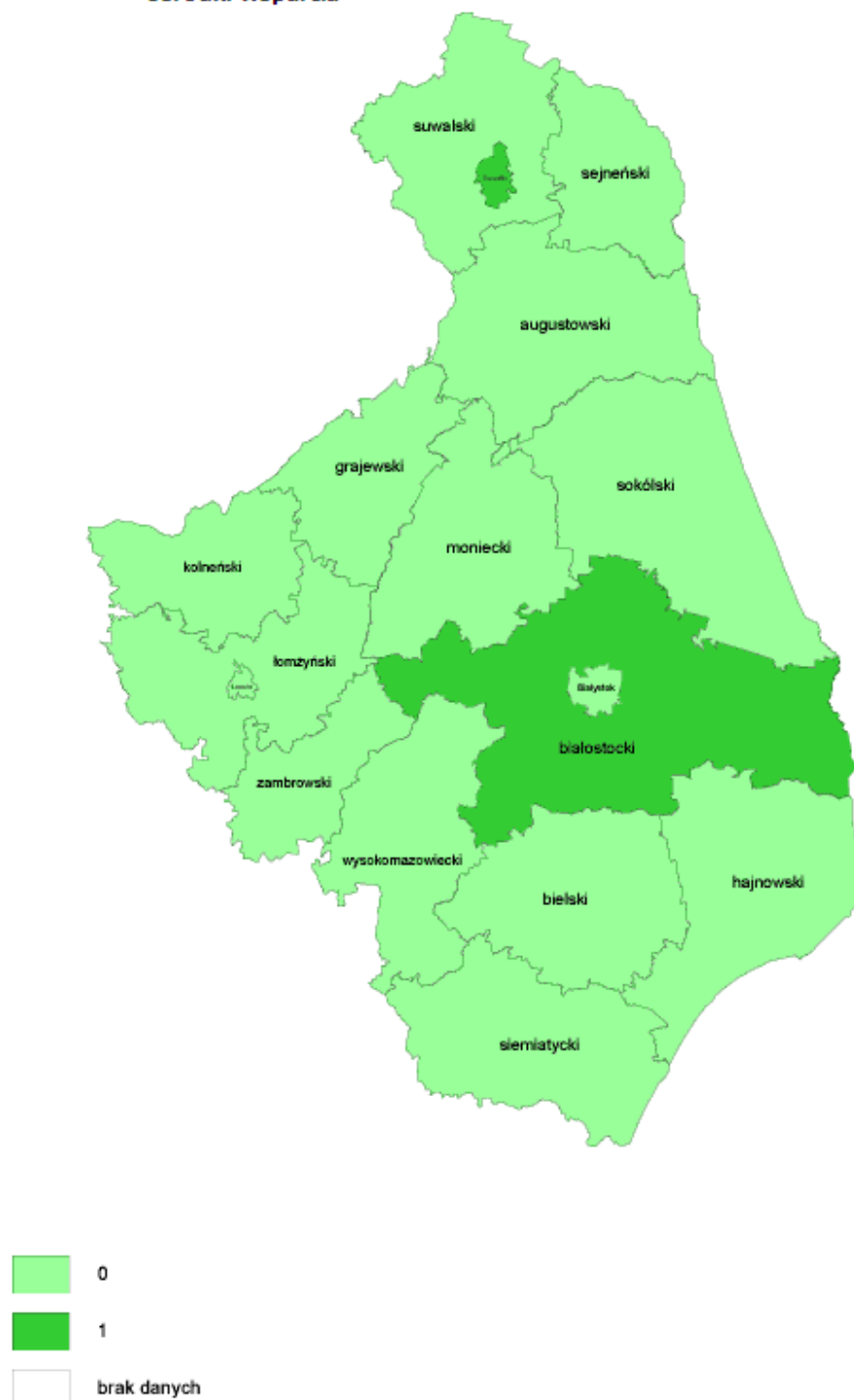
Mapka Nr 1: liczba osób korzystających z punktów konsultacyjnych prowadzonych przez gminę

Punkty konsultacyjne

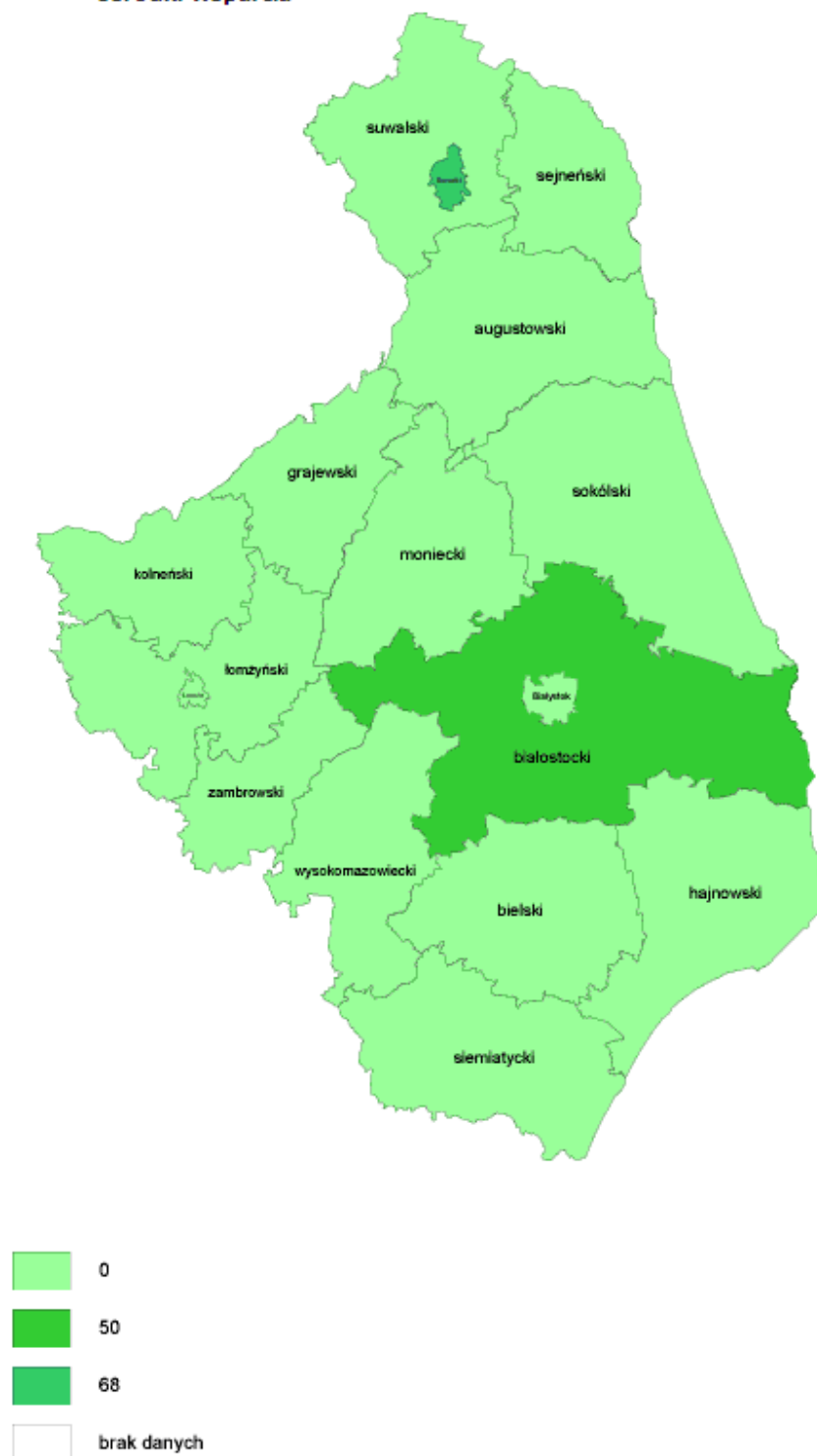
Mapka Nr 2 – liczba ośrodków wsparcia prowadzonych przez gminy

Ośrodki wsparcia

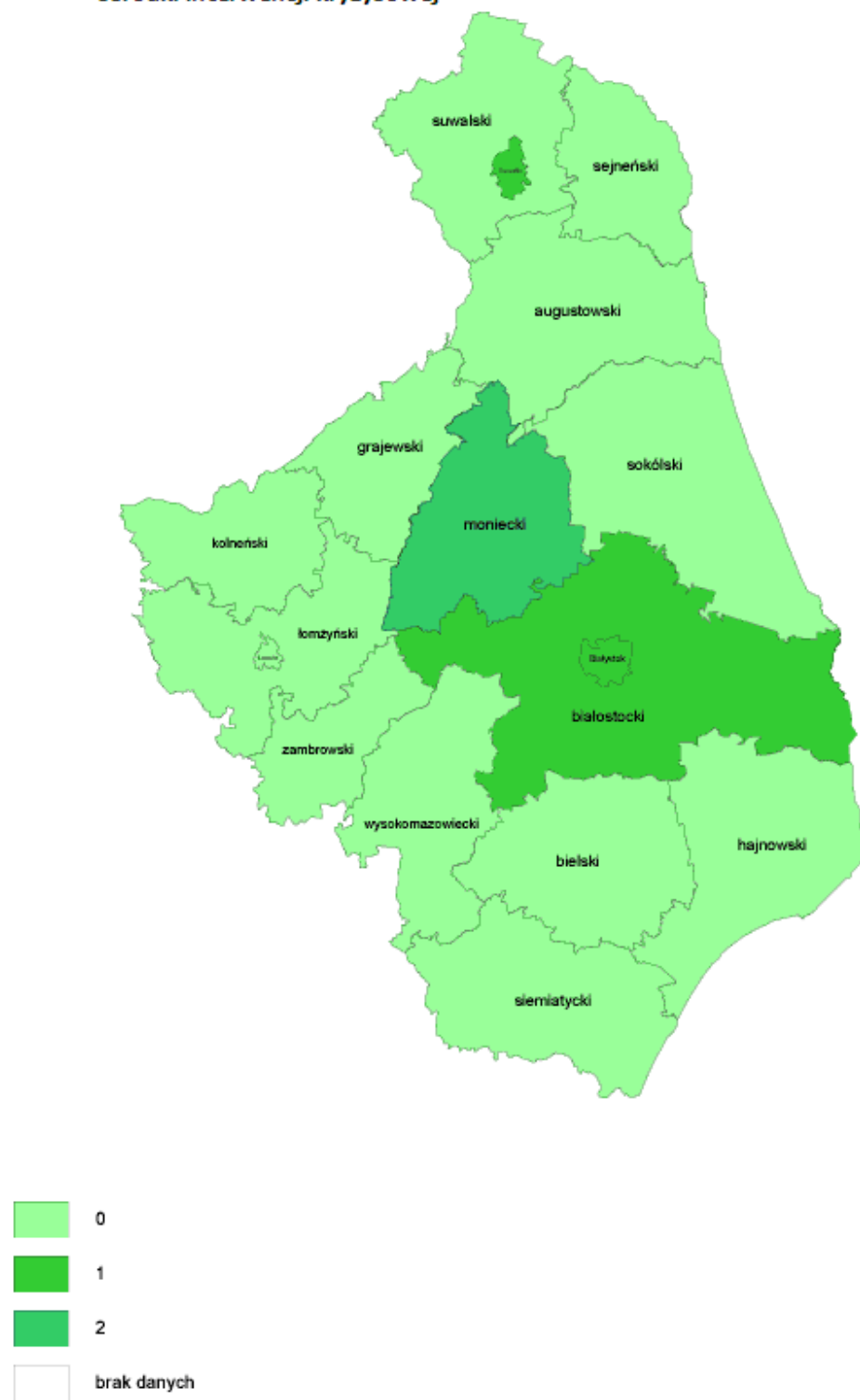
Mapka Nr 3 – Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia prowadzonych przez gminy

Ośrodki wsparcia

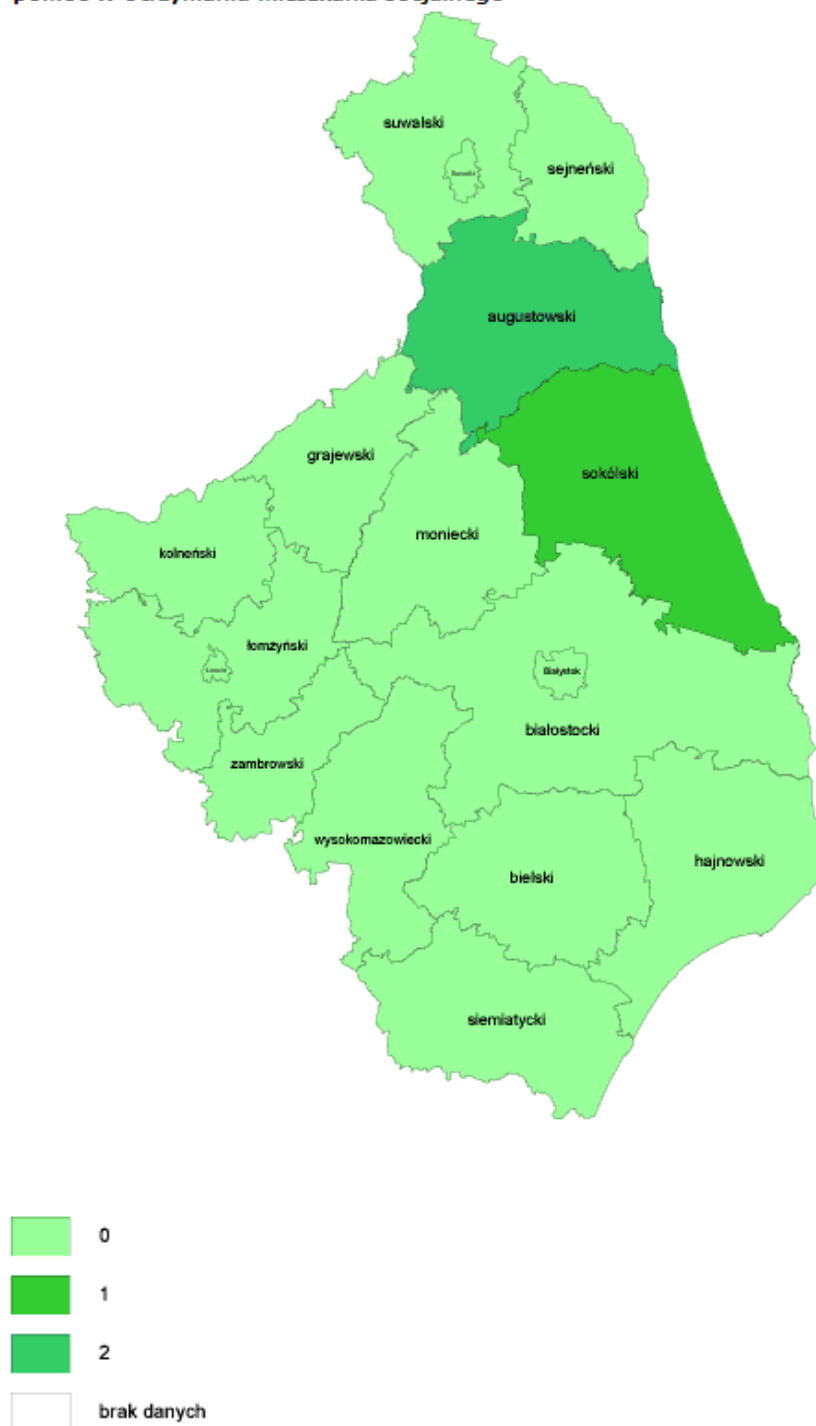
Mapka Nr 4 – Liczba ośrodków interwencji kryzysowej prowadzonych w powiatach

Ośrodki interwencji kryzysowej

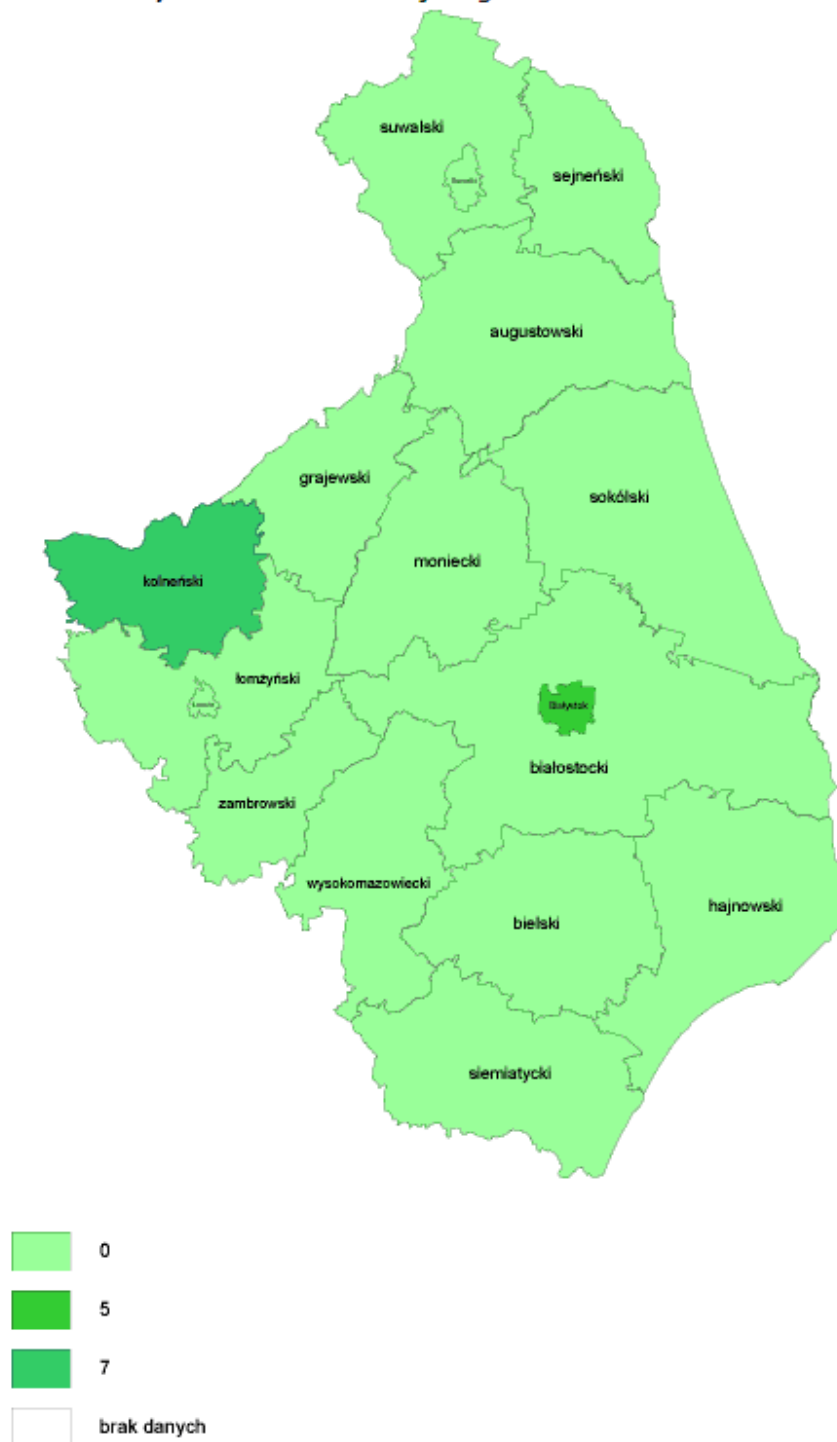
Mapka Nr 5 – Liczba osób, którym gminy pomogły w otrzymaniu mieszkania socjalnego

pomoc w otrzymaniu mieszkania socjalnego

Mapka Nr 6 – Liczba osób, którym powiaty pomogły w otrzymaniu mieszkania socjalnego

pomoc w otrzymaniu mieszkania socjalnego

Mapka Nr 7 – Liczba osób objętych oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi dla sprawców przemocy w rodzinie

Programy korekcyjno - edukacyjne

